

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Київського районного суду міста Харкова

12.07.2024

Харків, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 191, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 12.07.2024 здійснено відвідування Київського районного суду міста Харкова (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Цвеліх Максим Павлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Деркач Діана Віталіївна, регіональна координаторка по зв'язкам із громадськістю.

Суд розташований за адресою: 61168, Харківська область, місто Харків, вулиця Валентинівська, будинок 7Б.

Попереднє відвідування приміщення Суду не здійснювалось.

Візит здійснювався у присутності представників керівництва Суду:

Яхновський Вадим Дмитрович, виконувач обов'язків керівника апарату Суду.

Київський районний суд міста Харкова є судом першої інстанції і розглядає справи, віднесені процесуальним законом до його підсудності: цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку передбачених процесуальними законами

Суд розміщений у власній двоповерховій будівлі (фото № 1 Додатку).

Біля входу до приміщення суду знаходиться пандус (фото № 2 Додатку). Біля входу у вестибюль розміщена табличка з найменуванням суду. Безпеку у приміщенні Суду забезпечують працівники Державної судової охорони, у вестибюльному приміщенні знаходиться пропускний пункт, суд забезпечений камерами схову речей, також на території Суду наявна система відеоспостереження. У приміщенні Суду на першому поверсі є зала очікування (фото № 3 Додатку), де наявні лавки, столи, інформаційні стенди з довідковою інформацією, зразками заяв та платіжними реквізитами суду. Також з'ясовано, що в суді є медична аптечка для надання домедичної допомоги.

У приміщенні Суду розташовано 23 зали судових засідань, усі з них призначені зокрема для розгляду кримінальних справ. В залах для розгляду кримінальних справ наявні кабінки для підсудних із захисного скла (фото № 4, 5 Додатку). Усі зали оснащені переговорними пристроями та кнопками виклику до приміщення варті.

В приміщенні суду є санітарно-гігієнічне приміщення (туалет), яке облаштоване для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

Конвойне приміщення та камери для підсудних знаходиться на лівому крилі будівлі на першому поверсі будівлі Суду. На момент моніторингу у Суді

перебувало троє підсудних (засуджених). Моніторингова група поспілкувалась з усіма присутніми в Суді підсудними (засудженими). Скарг на неналежне поводження та умови перебування у приміщеннях несвободи не надходило.

Встановлено, що в приміщенні суду наявні дві камери для перебування підсудних. Площа камери №1 – 13,5 м² (фото № 6 Додатку), камери № 2 – 3,36 м² (фото № 7 Додатку). Стіни бетонні фарбовані, підлога укладена кахлем. В конвойному приміщенні наявна приливно-витяжна вентиляція, в камерах ведеться відеоспостереження. У приміщеннях камер для тримання підсудних (засуджених) розміщено лави, які закріплені до підлоги. Двері камер металеві, зачиняються на замок та мають оглядове віконце. В конвойному приміщенні також є бутиль з водою з одноразовим посудом та медична аптечка. Також наявний спеціальний санвузол для підсудних (засуджених), який знаходиться у приміщенні конвою.

Приміщення для особового складу варту у переважній більшості відповідає вимогам пункту 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція). Зокрема, є приміщення для розміщення особового складу варту, де є стіл, стільці, вішалки для верхнього одягу, монітори із відеоспостереженням (фото № 8 Додатку).

В підвальному приміщенні Суду знаходиться приміщення укриття, в якому можуть перебувати відвідувачі на випадок надзвичайних ситуацій (фото № 9 Додатку).

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на забезпечення безпеки у суді (Директива Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу та № 2012/29 ЄС від 25.10.2012 про дотримання мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту потерпілих від злочинів, стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України, ДБН Суду та Державні будівельні норми В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту»).

1. У порушення вимог пункту 7.1.9 Державних будівельних норм «Суди» (далі – Державні будівельні норми) і пункту 13 Інструкції ізольований маршрут на сходових клітках, коридори, якими здійснюється конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених, не обладнані кнопками звукової сигналізації (фото № 10 Додатку). Окрім цього, конвоювання обвинувачених

(підсудних), засуджених від камери до зали судових засідань проходить загальними коридорами, маршрут пролягає через загальний вхід у супроводі особового складу варті;

2. У порушення пункту 12 Інструкції, у приміщенні особового складу варті відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів.

3. У порушення вимог пункту 5.11 ДБН «Суди» та пункту 14 Інструкції не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожена стоянка для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу (фото № 11 Додатку). Таким чином, порушується принцип ізоляваності конвоювання, в результаті чого, такі обставини можуть призвести до виникнення надзвичайних подій, що в свою чергу є порушенням права на забезпечення безпеки в суді.

4. У порушення пункту 6.5.2 Інструкції у приміщенні камері №2 знаходяться дерев'яні стільці та урна, які не закріплені до підлоги (фото № 7 Додатку).

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»).

5. У порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України, В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», пункту 10 Інструкції, на 23 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ передбачено лише 2 камери для підсудних (засуджених), що унеможлиблює роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих та неповнолітніх, інших осіб під час перебування у Суді. Також площа камери № 2 не відповідає вимогам Державних будівельних норм та становить менше 4 м² на одну особу (фото № 7 Додатку).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України)

6. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поведженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводить. Комітет не вбачає жодної необхідності

відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга №67312/12) Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження в залі суду, зокрема під час перерв, що оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою в межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Київському районному суду міста Харкова:

1. забезпечити приміщення суду ізольованими маршрутами переміщення підсудних (затриманих) від камер до всіх зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, та обладнати кнопками звукової сигналізації;
2. забезпечити приміщення варті металевією шафою, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камери, спеціальних засобів та службових документів;
3. обладнати бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних) до приміщення Суду;
4. усунути наявність у приміщенні камер для утримання підсудних, предметів які не скріплені з підлогою та стінами;
5. опрацювати питання щодо збільшення кількості та площі камер для підсудних (засуджених), відповідно вимог пункту 6.5.2 ДБН «Суди»;
6. опрацювати питання щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими) відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН «Суди».

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини

**Регіональна координаторка по
зв'язкам з громадськістю**

Максим ЦВЕЛІХ

Діана ДЕРКАЧ

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

